

SUBJECT : SANSKRIT

CHAPTER NO: 1

CHAPTER NAME: SUCHIPARYABARANAM

PPT-1

CHANGING YOUR TOMORROW

Website: www.odmegroup.org
Email: info@odmps.org

Toll Free: **1800 120 2316**
Sishu Vihar, Infocity Road, Patia, Bhubaneswar- 751024

शुचिपर्यावरणम्

Expected Learning Outcome

सामान्य उद्देश्य : (General Objective)

१ . छात्राणाम् परिवेश विषये सम्यक् ज्ञानम् अस्ति ।

विशेष उद्देश्य : (Specific Objective)

१ .संस्कृतभाषायाम् अभिरुचिः उत्पादनम् ।

२ .श्रवण-भाषण-लेखन-पठनकौशलानां सम्पादनम् ।

३ .छात्राणां शब्दभण्डारस्य विकासः ।

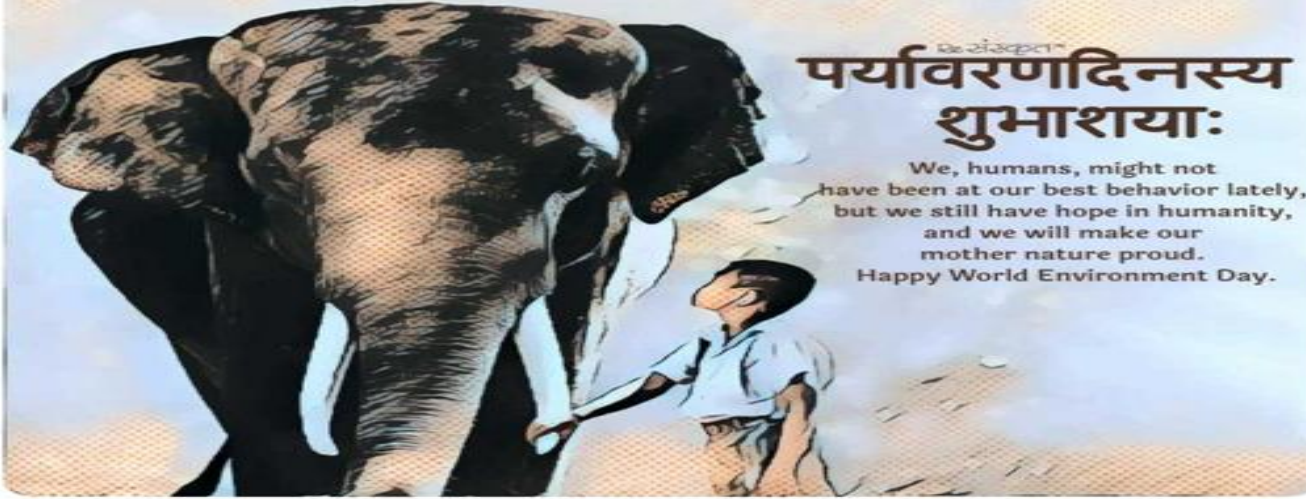
माता भूमिः पुत्रोऽहं पृथिव्याः ।

resanskrit.com

Earth is my mother and I am her child.

Atharvaveda 12.1.12

ये घरती हमारी माता है और हम इसके पुत्र है।

पर्यावरणदिनस्य
शुभाशयाः

We, humans, might not
have been at our best behavior lately,
but we still have hope in humanity,
and we will make our
mother nature proud.
Happy World Environment Day.

माता भूमिः पुत्रोऽहं पृथिव्याः ।

दुर्बहमत्र जीवितं जातं प्रकृतिरेव शरणम् ।
शुचि-पर्यावरणम् ॥
महानगरमध्ये चलदनिशं कालायसचक्रम् ।
मनः शोषयत् तनुः पेषयद् भ्रमति सदा वक्रम् ॥
दुर्दान्तैर्दशनैरमुना स्यान्नैव जनग्रसनम् ।

उपक्रमः

पृथिवी, जलं, तेजोवायुराकाश रचेति पञ्चमहाभुतानि प्रकृतेः प्रमुखतत्त्वानि । एतः तत्त्वैरेव पर्यावरणस्य रचना भवति । अव्रियते परितः संमन्तात् लोकोअनेन इति पर्यावरणम् । परिष्कृतं प्रदुषण रहितं च पर्यावरणं अस्मभ्यं सर्वविद्य जीवनसुखं ददाति ।

सन्धिः विच्छेदो वा—

पदानि		सन्धि-विच्छेदः
दुर्वहम्	—	दुः + वहम्
प्रकृतिरेव	—	प्रकृतिः + एव
पर्यावरणम्	—	परि + आवरणम्
चलदनिशम्	—	चलत् + अनिशम्
कालायसचक्रम्	—	काल + आयसचक्रम्
स्यान्नैव	—	स्यात् + न + एव

प्रकृतिप्रत्ययोः विभाजनम्—

पदानि		प्रकृतिः	+	प्रत्ययः
जीवितम्	—	जीव्	+	क्त
जातम्	—	जन्	+	क्त
चलत्	—	चल्	+	शतृ
शोषयत्	—	शुष्	+	शतृ
पेषयत्	—	पिष्	+	शतृ

समासो विग्रहो वा –

पदानि

शुचिपर्यावरणम्

पर्यावरणम्

महानगरमध्ये

अनिशम्

कालायसचक्रम्

दुर्दान्तदशनैः

जनग्रसनम्

-

-

-

-

-

-

-

-

समास-विग्रहः

शुचि च तत् पर्यावरणम्

परितः आवृणोति इति

महानगराणाम् मध्ये

न निशम्

कालायसस्य चक्रम्

दुर्दान्तैः दशनैः

जनानाम् ग्रसनम्

विपर्ययलेखनम्

पदानि

सुवहम्

अजीवितम् (मृतम्)

अशुद्धम् (अशुचि)

अवक्रम्

कदाचित्

सरत्नैः

विपर्ययपदानि

दुर्वहम्

जीवितम्

शुचि

वक्रम्

सदा

दुर्दान्तैः

गृहकर्म :

प्रथम श्लोकात् पञ्च प्रश्नान्, पञ्च सन्धि, पञ्च प्रकृति,
प्रत्ययं चित्वा पुस्तिकायाम् लिखत ।

ODM EDUCATIONAL GROUP